

Asia: VN/34275/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriön muistiossa palkkioasetuksen 6 §:n muuttamista perustellaan epäselvällä oikeustilalla, mikä on eittämättä syntynyt KKO 2014:69 ja KHO 4.4.2014/1130 ratkaisujen jälkeen. Ottamatta enempää kantaa asetuksenmukaisen tuntipalkkion määrään, on kuitenkin epäiltävissä, että pelkkä tuntipalkkion muuttaminen ja vieläpä eri määrään kuin mainituissa ratkaisuissa ei tule korjaamaan tilannetta tyydyttävällä tavalla.

Yhdenvertaisuus ja oikeuskäytännön yhtenäisyys edellyttävät selkeitä palkkiosäännöksiä, jotta oikeusavun palkkiot eivät työllistä tuomioistuimia aikaisempaa oikeustilaa enempää. Tilanteen korjaaminen nopealla aikataululla on joka tapauksessa perusteltua, koska tällä hetkellä kärjäoikeudessa määrätään yksittäisissä ratkaisuissa eri suuruisia tuntipalkkioita.

Kärjäoikeuden näkemyksen mukaan asia tulisi korjata oikeusapulain 17 §:ää muuttamalla siten, että sana kohtuullinen poistettaisiin pykälästä. Vaihtoehtoisesti oikeusapulaissa voitaisiin säätää palkkioperusteista.

Avustajien saatavuuden lisäksi lainsäädännöllisin toimin vahvistettavan palkkion määrästä päätettäessä tulee ottaa huomioon myös muut vaikutukset oikeusturvan saatavuuteen. Vaikka tiedossa on, että osa avustajista on kieltäytynyt oikeusapulain mukaisten toimeksiantojen vastaanottamisesta, on oikeusavulla hoidettaviin asioihin löytynyt toistaiseksi kärjäoikeuden alueella avustajia.

Oikeusturvan saatavuuden näkökulmasta yksityishenkilön näkökulmasta olennaista on se, millaisia palkkioita hävinnyt osapuoli määrätään suorittamaan vastapuolelleen tai valtiolle ja miten palkkion

määrän muuttaminen vaikuttaa henkilön itse maksettavan omavastuuosuuden määrään. Näiden henkilöiden oikeusturvan kannalta pienilläkin muutoksilla voi olla suuria vaikutuksia heidän taloudelliseen tilanteeseensa ja oikeusturvan saatavuuteen, mikä osaltaan voi lisätä niiden henkilöiden määrää, joilla ei ole tosiasiallista mahdollisuutta viedä asiaansa tuomioistuimeen.

Kuten monet lausunnonantajat ovat todenneet, valtion talouden tilanteesta huolimatta palkkion määrästä säättäminen ei saa johtaa tuomioistuinten määrärahoista säästämiseen. Myös muutosten siirtymäaika pitää ottaa huomioon muutoksia tehtäessä.

Siiiki Marika
Pohjois-Karjalan käräjäoikeus